

Kammeradvokaten
Att: Andro Vrlic
Vester Farimagsgade 23
1606 København V

Århus den 23. november 2009

Aktindsigt i højdemodel

Jeg er i brev af 13. november 2009 blevet bedt om at fremkomme med eventuelle bemærkninger til henvendelsen til Blominfo A/S og deres svar, som jeg kan se, at advokat Martin Dahl Pedersen foretager på vegne af både Blominfo A/S og Fugro Aerial Mapping A/S.

Jeg har følgende bemærkninger:

1. Grundlag

Sagen skal afgøres på grundlag af lov om aktindsigt i miljøoplysninger. Denne lov bygger på internationale forpligtelser til åbenhed om miljødata jf. Århuskonventionen og EU-direktivet om miljøoplysninger.

2. Konflikt og data

I brevet fra Miljøministeriet af 26. oktober 2009 og fra Kammeradvokaten af 22. oktober 2009 fremgår, at myndighederne ikke har forsøgt at finde ud af en model for at udlevere data og samtidig undgå problemer for Blominfo A/S og andre leverandører. Fra starten har jeg lagt op til samarbejde – lige fra det første møde i Kort- og Matrikelstyrelsen den 13. december 2007 efter email af 5. december 2007 og senere i mine henvendelser til styrelsen og ministeriet. Bemærk i øvrigt at jeg først beder om aktindsigt den 21. januar 2008, efter at det er blevet klart, at Kort- og Matrikelstyrelsen ikke vil samarbejde om at give adgang til data. Det er næsten to måneder efter min første henvendelse.

Myndighederne har åbenbart ikke ønsket samarbejde, men er i stedet kommet med en stribe argumenter for at afvise enhver flig af offentlighed, som herefter blev afvist af Folketingets Ombudsmand i en 32 sider lang afgørelse den 14. maj 2009. Her i anden omgang har myndighederne heller ikke forsøgt at finde en mulig løsning. Jeg har flere gange rykket for oplysning om, hvad der ville ske efter Ombudsmandens afgørelse, hvorefter jeg af brev dateret 26. oktober 2009 bliver gjort bekendt med, at sagen er sendt af ministeriet til Kammeradvokaten, fast advokat for staten og et af landets største advokatfirmaer.

Denne har allerede på dette tidspunkt foretaget en tendentiøs og sært subjektiv henvendelse til Blominfo A/S og Scankort A/S. Henvendelsen af 2. oktober 2009 lægger klart op til en bestemt besvarelse fra virksomhederne, der da kontakter et andet af landets største advokatfirmaer, Kromann Reumert, for at få hjælp til besvarelsen.

Brevet af 3. november 2009 fra Kromann Reumert viser da også, at advokat M. Dahl Pedersen tager imod de hints, der gives i brevet af 22. oktober 2009 fra Kammeradvokaten til Blominfo A/S.

Som eksempel på den subjektive tone i brevet kan bl.a. henvises til:

”...en journalist, der ... oplyste, at han ikke mente at være underlagt nogen begrænsninger i forhold til anvendelse og videregivelse...”

”...kun mulighed for at give afslag på aktindsigt, hvis der foreligger konkrete oplysninger om, at en offentliggørelse medfører et væsentligt økonomisk tab for en virksomhed. En abstrakt besvarelse af de stillede spørgsmål vil således ikke være tilstrækkelig til at nægte aktindsigt.”

Således er der en klar opfordring til at angive alle tænkelige grunde til, hvorfor aktindsigt bør nægtes. Indirekte tilkendegives således, at Kammeradvokaten/Miljøministeriet vil støtte en nægtelse af aktindsigt, hvis der er den mindste mulighed herfor.

Hvorfor anføres det intetsteds i brevet fra Kammeradvokaten til Blominfo A/S, at Ombudsmandens udtalelse af 14. maj 2009 har afvist Miljøministeriets begrundelse for aktindsigt, herunder specifikt har udtalt, at offentlighed ikke kan afvises, hvis myndighederne har en mistanke om, at oplysningerne vil bruges i strid med ophavsretsloven. I stedet anføres, at Ombudsmandens faste praksis er kun at give afslag på aktindsigt, hvis en offentliggørelse medfører et væsentligt økonomisk tab for en virksomhed. Det fremgår intetsteds af udtalelsen og er tværtimod i direkte modstrid med Ombudsmandens udtalelse i sagen.

Tilsyneladende er hverken Kammeradvokaten eller advokat Martin Dahl Pedersen bekendt med lov om aktindsigt i miljøoplysninger, EU's direktiv om miljøoplysninger eller Århuskonventionen – på trods af, at det er disse regler der henvises til i Ombudsmandens udtalelse.

Det virker også besynderligt, at Kammeradvokaten den 13. november 2009 skriver til Fugro Aerial Mapping A/S, selv om advokat Martin Dahl Pedersen i sin besvarelse fra 2. november 2009 har oplyst, at han repræsenterer både Blominfo A/S og Fugro Aerial Mapping A/S. Er det for at kunne lægge endnu en fin udtalelse for et stort advokatfirma med i sagen? Er det for at trække sagen yderligere ud? Eller er det blot en fejl?

Helt generelt stiller hele behandlingen af sagen også spørgsmål om, hvorfor man endnu ikke to år efter min første henvendelse har hjulpet os med at få adgang til disse data, men i stedet straks opfatter os som modpart, der skal bekæmpes. Hvem er det, der har interesse i denne endeløse sagsbehandling, ligesom inddragelse af to af landets største advokatfirmaer også viser uligheden. Som almindelig borger har man ikke den økonomiske mulighed for advokatbistand fra de største advokatfirmaer. Der er således ikke lighed for loven.

Det er interessant, at Kort- og Matrikelstyrelsen nu selv stiller en service til rådighed for offentligheden på denne netadresse: <http://kmswww3.kms.dk/kortpaanettet/>. Jeg har ikke tidligere været klar over eksistensen af den tjeneste, som ikke eksisterede ved min første henvendelse og heller ikke er blevet oplyst i nogle af de efterfølgende mange udtalelser og breve i sagen. Efter det jeg kan bedømme, har der heller ikke været foretaget nogen væsentlig oplysning til befolkningen om denne tjeneste. Den afhjælper noget af behovet for, at folk kan få adgang til højdedata. Men langt fra alle.

Tjenesten viser også, at disse data på forskellig vis åbenbart godt kan offentliggøres, uden at det giver Blominfo problemer. I svaret fra Blominfo er det heller ikke til at se, hvordan virksomheden kommer frem til et skønnet tab på 5. mio. kr. Der står, at en offentliggørelse på internettet vil være ødelæggende for muligheden for indtjening. Da nu data er offentliggjort må man konkludere, at den

indtjening er umuliggjort, eller at der kan ske anden tilsvarende offentliggørelse, uden at det ødelægger indtjeningen.

Ligeledes har Kammeradvokaten anmodet om, at Blominfo A/S konkret angiver størrelsen af tabet, og hvilke økonomiske tab, der er tale om. En abstrakt besvarelse vil ikke være tilstrækkelig. Af svaret fra advokaten er der kun tale om et anslået tab, der er ikke angivet, hvordan det fremkommer – kun meget abstrakt, at det vil ødelægge muligheder for at generere indtjening.

Der er således tale om en udokumenteret påstand om et potentielt indtægtstab, der ikke kan lægges til grund ved afgørelsen.

Vores interesse i højdemodellen drejer sig om at kunne analysere data i forhold til andre data i landskabet, samt at kunne vise data på en måde, der er lettilgængelig for forståelsen for den almindelige befolkning. Det kan for eksempel være farvelagte områder af landet, hvor højden er mindre end en halv meter over 0 og andre vinklede præsentationer. Desuden vil vi bruge modellen til at kontrollere myndighedernes initiativer for at sikre landskabet og borgernes ejendomme mod de kommende vandstandsstigninger.

Netop disse anvendelser af højdemodellen viser også, at offentliggørelsen på nettet på <http://kmswww3.kms.dk/kortpaanettet/> ikke er tilstrækkelig i forhold til miljøoplysningsloven, jfr. nedenfor, ligesom det heller ikke vil være tilstrækkeligt med en fremvisning af modellen i styrelsen. Der er brug for adgang til de relevante data.

Vi vil være parat til at diskutere forskellige muligheder for adgang til data og for, hvordan de kan anvendes. Vi ser disse muligheder, hvor vi selvfølgelig ønsker den mest vidtrækkende – et fuldstændigt udtræk, men de andre løsninger vil vi subsidiært anmode om:

Et fuldstændigt dataudtræk med alle koordinater og højdeangivelser.

Et begrænset dataudtræk med koordinater og højdeangivelser for alle ejendomme opført i ejendomsdata i OIS (Godt 2 mio. ejendomme).

Tilladelse til udtræk af data fra <http://kmswww3.kms.dk/kortpaanettet/>

Men der kan også være andre modeller. Vi vil gerne diskutere dette.

Under alle omstændigheder bør sagen forsøges løst enkelt i stedet for som i dette tilfælde at køre den op til mest mulig konflikt. Vi forstår ikke myndighedens – altså Miljøministeriets og Kammeradvokatens - indstilling til sagen. Vi troede, at myndigheder skulle støtte åbenhed mest muligt og undgå at skærpe sager.

3. Lovgrundlag

I bedømmelsen af sagen skal der tages hensyn til, at offentligheden skal have adgang til at kontrollere grundlaget for miljødata. Landskabers tilstand er nævnt udtrykkeligt i miljøoplysningslovens § 2, nr.1.

Faktorer, der påvirker eller kan påvirke tilstanden, er nævnt i § 2, nr.2. Denne bestemmelse nævner nogle eksempler på faktorer. Listen er ikke udtømmende, og landskabers højde er en faktor, der vil få meget stor betydning i de kommende år i lyset af klimaforandringer, vandstandsstigninger, flere tilfælde af kraftige regnskyl og højvande.

Det fremgår af § 4 b, stk. 2, at myndigheder efter anmodning skal oplyse om metoder mv., der er anvendt ved målinger af faktorer, der kan påvirke miljøets tilstand.

En virksomhed, der udvikler en model for beregning af miljøfaktorer, må regne med, at modellen bliver offentlig tilgængelig, når den anvendes af en offentlig myndighed. Og specielt i dette tilfælde, hvor den anvendes på tværs af en lang række myndigheder. Åbenhed er et vilkår jf. lov om aktindsigt i miljøoplysninger, og en virksomhed må tage højde for det ved prisfastsættelsen.

Rent principielt er der også et stort problem, hvis myndigheder kan afvise offentlighed om de helt centrale miljødata med henvisning til, at de er beskyttet af ophavsret og virksomheder risikerer et tab, hvis der sker offentliggørelse. Samme model kan frygtes at skabe præcedens og blive anvendt på alle former for miljømålinger, hvorefter befolkningens mulighed for indsigt i disse forhold og kontrol med myndighedernes indsats er smuldret.

Åbenhed om denne og andre miljø- og klimamodeller vil være af afgørende betydning for den samfundsmæssige indsats i de kommende år. Det er meningsløst at gøre adgangen eksklusiv, og det vil samfundsøkonomisk blive meget dyrt, hvis de enkelte myndigheder, organisationer mv. hver især skal betale for adgang. Statslige myndigheder, kommuner, interesseorganisationer, forsikringsselskaber, nuværende og kommende grundejere m.fl. har alle meget stor interesse i at få mulighed for at bruge data som grundlag for analyser af udviklingen. Desuden er det meget vigtigt, at grundlaget for modeller kan kontrolleres for at få kvalificerede drøftelser med henblik på at nå frem til de bedst mulige modeller. Miljøoplysningsloven § 4 b, stk.2 viser, at lovgiverne på linje med de internationale regler har forstået betydningen af åbenhed, og at det offentlige er forpligtet til at sikre åbenhed til gavn for hele samfundet.

4. Stillingtagen

Vi ønsker således først og fremmest en afvejning om ophavsret over for adgang til miljødata, og om det giver os ret til indsigt i den fulde model, og vi dermed kan få en kopi af data. Hvis det ikke kan opfyldes, ønsker vi en stillingtagen til andre begrænsede modeller for dataadgang.

Med venlig hilsen

Nils Mulvad
Redaktør i Kaas & Mulvad